

وزارت جهاد کشاورزی

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی سیستان

بخش تحقیقات علوم دامی

-
- عنوان پروژه: پایش و ثبت جمعیت گاو سیستانی
 - شماره مصوب پروژه: ۱۲۴-۶۶-۱۳-۰۷۱-۹۶۰۱۲-۹۶۰۴۴۴
 - نام و نام خانوادگی مجری مسئول: علی جوانروح علی آباد
 - نام و نام خانوادگی مجری/مجریان: مرتضی کیخسابر
 - نام و نام خانوادگی همکاران: ابوالحسن صادقی پناه، علی جوانروح علی آباد، فضل اله افراز، سعید اسماعیل خانیان، علی اکبر قره داغی، نادر اسدزاده، حسین عمرانی، ملیحه کمالپور، سید فضل الله موسوی پور، بهروز محمدنظری، علیرضا اقبال، محمد علی دهمرده، علی مقصودی، اسحق نخزری
 - محل اجرا: منطقه سیستان
 - تاریخ شروع: مهر ۱۳۹۶
 - مدت اجرا: ۱/۵ سال
 - ناشر: مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی سیستان
 - شمارگان (تیراژ):
 - تاریخ انتشار

- این اثر در مورخ ۹۹/۴/۱۴ با شماره ۵۷۸۱۲ در مرکز اطلاعات و مدارک

علمی کشاورزی به ثبت رسیده است.

- حق چاپ محفوظ است. نقل مطالب، تصاویر، جداول، منحنی ها و نمودارها با ذکر مأخذ بلامانع است.

چکیده

نظر به اهمیت شناسایی و حفظ ذخایر ژنتیکی و بهره برداری به عنوان منابع تولید ملی، یکی از این ذخایر ارزشمند توده گاو سیستانی از گاوهای کوهاندار بوده که از هزاران سال قبل در منطقه سیستان وجود داشته و با توجه به وجود خطر انقراض این گاو، پروژه ثبت و پایش گاو سیستانی در منطقه سیستان اجرا گردید. در این پروژه مناطق عمده پراکنش گاو سیستانی شناسایی و برخی اطلاعات از جمله رکوردهای تولیدی، تولید مثلی، صفات بیومتری و جمعیتی تعدادی از دامهای این دامدارن به همراه گاوهای ایستگاه تحقیقات گاو سیستانی زهک، جمع آوری و مورد بررسی قرار گرفت. عمده پراکنش گاو سیستانی در روستاهای حاشیه دریاچه هامون پوزک، هامون سابوری و کوه خواجه می باشد. درخصوص دلایل کاهش جمعیت گاو سیستانی طبق نظر دامداران اصلی ترین عامل، خشک شدن تالاب هامون و متعاقب آن افزایش هزینه تامین خوراک بصورت دستی بوده و سایر عوامل شامل عدم حمایت دولت، مهاجرت دامداران و ورود دامهای پرشیر خارجی در مراحل بعدی قرار دارند. بررسیها نشان داد اولین زایش در سن حدود $109/6 \pm 1023/4$ روز، زایش دوم $184/4 \pm 1586/8$ روز، زایش سوم $220/4 \pm 2125/5$ روز، زایش چهارم $2504/237 \pm 4/8$ روز و زایش پنجم $2851 \pm 264/2$ روز بود که فاصله بین دو زایش با افزایش سن، کاهش میابد (از ۵۶۳ روز فاصله بین زایش اول و دوم تا ۳۴۷ روز فاصله بین زایش چهارم و پنجم). تعداد جفتگیری به ازای هر آبستنی در دامنه $1/36$ تا $1/4$ متغیر است. دوقلو زایی، سخت زایی و مرده زایی در مجموع کل رکوردها (۱۱۹ رکورد) بترتیب $1/6$ ، $3/3$ و $3/3$ درصد را به خود اختصاص داد. وزن بدن، ارتفاع جدوگاه، ارتفاع لگن، دورسینه و طول بدن در سن بلوغ، به ترتیب $426/02 \pm 27/44$ کیلوگرم، $131/02 \pm 4/97$ ، $135/7 \pm 5/38$ ، $183/6 \pm 5/2$ و $126/7 \pm 2/67$ سانتیمتر بود. تولید شیر در کل دوره شیردهی، $3/68$ تا $4/46$ کیلوگرم، چربی $3/95$ تا $4/63$ درصد، پروتئین $3/24$ تا $3/28$ درصد، مواد جامد بدون چربی $8/68$ تا $9/17$ درصد و لاکتوز $4/82$ تا $4/9$ درصد برآورد شد. همچنین میانگین سن اولین جفتگیری دام نر $20/5 \pm 2/9$ ماه و با میانگین وزن $305 \pm 37/28$ کیلوگرم ثبت شد.

کلمات کلیدی: صفات تولیدی، بیومتری، پراکنش، گاو سیستانی